

TRƯỜNG THCS PHÚC LỢI PHỐI HỢP CÙNG TRƯỜNG THCS BỒ ĐỀ VÀ THCS CỤ KHỐI TỔ CHỨC CHUYÊN ĐỀ SINH HOẠT CHUYÊN MÔN NĂM HỌC 2019 - 2020

Thực hiện sự chỉ đạo của Phòng GD&ĐT quận Long Biên, chiều ngày 2/10/2019, nhóm Văn trường THCS Phúc Lợi đã phối hợp cùng nhóm Văn trường THCS Bồ Đề và THCS Cụ Khối tổ chức Chuyên đề sinh hoạt chuyên môn trao đổi “Một số kinh nghiệm rèn kỹ năng làm bài cho học sinh môn Ngữ văn với ngữ liệu mở”. Buổi sinh hoạt chuyên đề diễn ra tại trường THCS Bồ Đề với sự tham gia của đồng chí Đào Thị Hoa - Phó phòng GD&ĐT quận Long Biên; đồng chí Nguyễn Hoàn Cẩm - Chuyên viên Văn Phòng GD&ĐT quận Long Biên; Đại diện BGH và giáo viên Văn 9 các trường trên địa bàn quận Long Biên.

Trước đây các đề thi vào 10 cũng như đề kiểm tra văn nói chung thường lấy ngữ liệu là các văn bản trong SGK. Tuy nhiên, một vài năm gần đây, đề thi vào 10 của một số tỉnh (trong đó có Hà Nội) đã có sự đổi mới khi xuất hiện phần ngữ liệu mở: Ngữ liệu là văn bản bên ngoài SGK; ngữ liệu có thể là hình ảnh: bức ảnh, tranh vẽ cây cối, vòng tròn... Khi gặp đề sử dụng ngữ liệu mở, học sinh thường gặp vấn đề tâm lý do lần đầu tiên tiếp xúc với văn bản. Đây cũng là một trở ngại khi học sinh làm bài. Cùng với đó, việc xử lý các yêu cầu trong đề để khai thác ngữ liệu mở cũng là một thách thức không nhỏ. Bởi vậy, việc rèn kỹ năng làm dạng bài với ngữ liệu mở cho học sinh có ý nghĩa hết sức quan trọng. Trên cơ sở bám sát vào đề của Sở GD &ĐT Hà Nội năm 2019 – 2020, với phần ngữ liệu mở là

dạng văn bản, rõ ba phần: TV - Đọc hiểu – Tạo lập văn bản (NLXH), buổi sinh hoạt chuyên môn đã chia sẻ những kinh nghiệm tập trung vào 3 nhóm ý kiến: Rèn kỹ năng làm phần Tiếng Việt; Rèn kỹ năng làm phần Đọc hiểu; Rèn kỹ năng làm phần tạo lập văn bản (NLXH). Ở phần rèn kỹ năng làm các câu hỏi tiếng Việt, nhóm Văn trường THCS Cự Khối đã chỉ ra các dạng câu hỏi phần tiếng Việt thường gặp như: Các phép tu từ và tác dụng của nó; liên kết câu, liên kết đoạn; các kiểu câu; thành phần biệt lập, khởi ngữ; các từ loại và cụm từ, giải nghĩa từ; cách dẫn trực tiếp, cách dẫn gián tiếp... Từ đó chỉ ra một vài biện pháp giúp học sinh làm bài như: Với kiểu câu hỏi “*xác định ... chỉ rõ ...*”, học sinh cần gọi tên đúng yếu tố Tiếng Việt theo yêu cầu của đề, tìm từ ngữ trong ngữ liệu tương ứng với yếu tố Tiếng Việt đó. Với kiểu câu hỏi: “*chỉ ra ... tác dụng...*”, học sinh phải chỉ ra yếu tố Tiếng Việt theo yêu cầu của đề và nêu tác dụng chung, tác dụng của yếu tố trong ngữ liệu. Với kiểu câu hỏi: “*Tìm ... gọi tên ...*” thì học sinh cần tìm yếu tố Tiếng Việt trong ngữ liệu của đề rồi gọi đúng tên yếu tố Tiếng Việt cần tìm... Các lỗi học sinh hay mắc khi làm dạng câu hỏi tiếng Việt và cách khắc phục cũng được nhóm văn trường THCS Cự Khối đưa ra để trao đổi. Ngoài phần tiếng Việt, phần đọc hiểu cũng hết sức quan trọng. Rèn kỹ năng làm các dạng câu hỏi đọc hiểu là phần ý kiến của nhóm Văn trường THCS Phúc Lợi. Trên cơ sở tổng hợp, thống kê đề thi vào 10 của Hà Nội và một số tỉnh vài năm gần đây, nhóm Văn trường THCS Phúc Lợi đã chỉ ra một số dạng câu hỏi hay gặp với phần ngữ liệu mở như: Phân tích ý nghĩa của 1 hình ảnh, chi tiết đặc sắc; so sánh với ngữ liệu khác cùng chủ đề, đề tài; liên hệ với các tác phẩm khác cùng nội dung chủ đề hoặc biện pháp nghệ thuật, có thể chép lại câu thơ, ghi rõ tên tác giả, tác phẩm; câu hỏi: vì sao tác giả lại cho rằng, nói rằng...; theo tác giả...; yêu cầu HS rút ra thông điệp có ý nghĩa... Từ việc khái quát các dạng câu hỏi thường gặp, cách rèn kỹ năng làm bài tương ứng với từng dạng câu hỏi cũng được nhóm Văn trường THCS Phúc Lợi mạnh dạn đưa ra để các giáo viên tham dự buổi sinh hoạt chuyên môn cùng đóng góp ý kiến như: Học sinh phải bám sát đoạn ngữ liệu, tìm câu chủ đề hay thông điệp trong chính đoạn văn bản đã cho... Với phần tạo lập văn bản, nhóm văn trường THCS Bồ Đề lại đi sâu vào rèn kỹ năng tạo lập văn bản nghị luận xã hội như: Hướng dẫn học sinh xác định yêu cầu của đề, nhận diện đề, cách lập dàn ý...

Cũng trong buổi sinh hoạt chuyên đề, các đồng chí giáo viên tham dự đã cùng nhau thảo luận, đóng góp ý kiến cũng như chia sẻ các kinh nghiệm giảng dạy liên quan đến phần ngữ liệu mở. Các vướng mắc trong quá trình giảng dạy cũng được đưa ra bàn bạc nhằm tìm hướng khắc phục. Cuộc thảo luận do đồng chí Nguyễn Hoàn Cẩm – Chuyên viên Văn Phòng GD&ĐT quận Long Biên chủ trì đã diễn ra hết sức sôi nổi và có hiệu quả.

Buổi sinh hoạt chuyên đề “Một số kinh nghiệm rèn kỹ năng làm bài cho học sinh môn Ngữ văn với ngữ liệu mở” đã diễn ra thành công và tốt đẹp. Với tinh thần trao đổi, chia sẻ một cách cởi mở, buổi sinh hoạt chuyên đề đã đem đến nhiều kinh nghiệm quý giá, giúp các giáo viên dạy Văn 9 trên địa bàn quận nâng cao chất lượng ôn thi vào 10.